

Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)

Journal of Abant Cultural Studies

2026, 11(21): 64 – 80

Transmedya Anlatılarında Hikâye Genişlemesi ve Anlatı Kırılması: Supernatural Evreni

Story Expansion and Narrative Disruption in Transmedia Narratives: The Supernatural Universe

Şevval DİNDİ¹ Yunus Emre ÖKMEN²

Geliş Tarihi (Received): 03.04.2026

Kabul Tarihi (Accepted): 22.04.2026

Yayın Tarihi (Published): 30.04.2026

Öz: Supernatural, 15 sezondan oluşan temelinde korku türü bulunan ve aynı zamanda fantastik, gerilim ve dram öğelerini bünyesinde barındıran hibrit bir televizyon dizisidir. Dizi zamanla televizyon ile sınırlı kalmayarak, romanlar, web dizileri, oyunlar, sosyal medya içerikleriyle transmedya evrenine geçiş yapmıştır. Bu durumu bir gelişme olarak görebiliriz fakat beraberinde getirdiği anlatının biriciklik, hakikilik özelliklerinin kaybolduğunu da net bir şekilde görebilmekteyiz. Walter Benjamin, "Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilbildiği Çağda Sanat Yapıtı" adlı çalışmasında, sanat eserlerinin teknik yollarla çoğaltılmasının, eserin özgünlüğünü ve tarihsel bağlamını temsil eden auranın benzersiz ve derin anlamının kaybolduğunu savunur. Bu çalışma, Supernatural evreninin farklı medya araçlarında yeniden üretilmesi sürecinin, anlatı bütünlüğü ve izleyici deneyimi üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın problemi, transmedya anlatı pratiklerinin hikâyenin özgün yapısını nasıl dönüştürdüğü ve bu dönüşümün anlatsal tutarlılık üzerindeki etkileridir. Bu bağlamda çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, transmedya unsurlarının izleyici deneyimini dönüştürdüğünü, erişim çeşitliliğini artırdığını ve izleyici etkileşimini sürdürdüğünü; ancak aynı zamanda hikâyenin özgün atmosferinde kısmi bir zayıflamaya yol açtığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Transmedya, Aura, Supernatural Dizisi, Hikâye Evreni, Alımlama

&

Abstract: Supernatural is a hybrid television series spanning 15 seasons, primarily rooted in the horror genre while also incorporating elements of fantasy, thriller, and drama. Over time, the series has expanded beyond television, transitioning into a transmedia universe that includes novels, web series, games, and social media content. We can see this as a development, but we can also clearly see that it has brought with it a loss of the uniqueness and authenticity of the narrative. In his work "The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction," Walter Benjamin argues that the technical reproduction of artworks leads to the loss of the aura, the unique and profound meaning that represents the originality and historical context of the work. This study aims to examine the effects of the process of reproducing the Supernatural universe across different media platforms on narrative coherence and the viewer experience. The research problem centers on how transmedia narrative practices transform the story's original structure and the impact of this transformation on narrative consistency. In this context, the study was conducted within a qualitative research framework. The findings reveal that transmedia elements transform the viewer experience, increase access diversity, and sustain viewer engagement; however, they also lead to a partial weakening of the story's original atmosphere.

Keywords: Transmedia, Aura, Supernatural Series, Story Universe, Reception

Atıf/Cite as: Dindi, Ş., Ökmen Y. E. (2026). Transmedya Anlatılarında Hikâye Genişlemesi ve Anlatı Kırılması: Supernatural Evreni, Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 11(21): 64-80.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akader>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Bolu, Türkiye, sevvaldindi@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7037-4692.

² Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi, Bolu, Türkiye, yunusemreokmen@gmail.com, 0000-0001-9704-8040.

Giriş

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında anlatı biçimleri, tek bir medya aracı üzerinden ilerleyen gelenekselin de ötesine geçerek, çoklu platformlarda yeniden üretilebilen ve tüketiciyi içerisine alan bir yapı hâline gelmektedir. Gerçekleşen bu dönüşüm, Henry Jenkins'in "transmedya hikâye anlatıcılığı" kavramıyla birlikte ele alınmaktadır. Jenkins'e göre transmedya: "bir hikâyenin parçalarının farklı medya ortamlarında, her biri hikâyeye yeni bir katkı sağlayacak şekilde dağıtılması" olarak ifade edilmektedir (Jenkins, 2006, s. 95). Jenkins'in bu yaklaşımında izleyici artık pasif bir durumda değildir, hikâyenin üretimine katılan, anlamını yeniden üreten aktif bir rol üstlenmiştir. Transmedya'nın temelinde, hikâyenin bir platformdan diğerine geçmesiyle birlikte metnin bütünlüğünün korunması ve her platformda kendine özgü katkısının sağlaması hedeflenmektedir. Fakat bu süreç, kimi zaman hikâyenin kendi anlamının ve estetik bütünlüğünün zayıflaması riskini de beraberinde getirmektedir (Scolari, 2013, s. 25).

Bu bilgiler ışığında, Supernatural dizisi modern transmedya anlatıların en belirgin örneklerinden birini oluşturduğu görülmektedir. 2005 yılında yayınlanmaya başlayan dizi, sadece bir televizyon dizisi olmaktan çıkarak; romanlar, çizgi romanlar, web dizileri, video oyunları ve sosyal medya içerikleriyle çok katmanlı bir evrene dönüşmüştür. Bu süreçte Supernatural izleyicisi, anlatının sadece tüketicisi değil, aynı zamanda üreticisi hâline gelmiş; sosyal medya, fan kuramları ve türev içerikler aracılığıyla hikâyeyi yeniden üretmiştir. Bu durum, Benjamin'in "Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilebildiği Çağda Sanat Yapıtı" adlı çalışmasında öne sürdüğü aura kavramıyla paralellik göstermektedir (Benjamin, 2014, s. 50). Benjamin'e göre bir sanat eserinin otantikliği, yalnızca kendi özgün bağlamında deneyimlenmesiyle korunabilmektedir; teknik yollarla çoğaltıldığında eserin biriciklik niteliği yitirilmektedir (Benjamin, 2014, s. 51). Mekanik yeniden üretim, sanat yapıtını kitle tüketimine açık hâle getirirken, eserin tarihsel ve duygusal derinliğini ortadan kaldırmaktadır (Benjamin, 2014, s. 53)

Supernatural dizisi, sadece doğüstü unsurları anlatan bir dizi değil, kendi hikayesini de sürekli sorgulayan bir meta-anlatı örneği olarak öne çıkmaktadır. Dizi boyunca zaman zaman anlatının kendisine ayna tutan bölümlerle karşılaşırız. Örneğin 4.sezon 18. Bölümünde (The Monster at the End of This Book) Dean ve Sam'in kendi hayatlarını Chuck adlı bir yazarın kaleme aldığı kitap serisinin konusu olduğunu öğrenirler. 6.sezon 15. Bölümünde (The French Mistake) ise bu kez kendilerini dizinin çekildiği sette bulur ve kendi canlandırdıkları karakterleri canlandırmak zorunda kalırlar. Daha sonra gelen 10.sezon 5.bölümünde (Fan Fiction) Supernatural evreni bir lise tiyatrosunda sahnelenir. Benzer biçimde 13. sezon 16. bölümde (ScoobyNatural), dizinin animasyon bir evrene dâhil olması, anlatının farklı bir medya formunun estetik ve anlatsal kurallarıyla yeniden deneyimlenmesine olanak tanımaktadır. Bu bölümler yalnızca ironik bir oyun değil; aynı zamanda dizinin, anlatının sınırlarını aşarak kendini yeniden üretme biçimidir. Bu yönüyle Supernatural dizisini, Henry Jenkins'in ortaya koyduğu katılımcı kültür kavramıyla doğrudan ilişkilendirmek mümkündür. Jenkins'e göre katılımcı kültür; kişilerin sanatsal üretime ve süreç içerisine dahil olmalarını kolaylaştıran bir yapıdır (Jenkins, 2009, s. 3). Jenkins'e göre günümüz izleyicisi artık yalnızca hikâyeyi tüketen biri değil; onu yorumlayan, genişleten ve yeniden yazan aktif bir katılımcıdır. Dizinin kurgu içinde kurgu yaklaşımı da bu katılımı üst düzeyde hissettirir. Bu durumda izleyici hem anlatının parçası olur hem de onun gerçekliğini sorgulamaya başlamaktadır.

1. Eleştirel Perspektiften Hikâye Anlatıcılığı: Anlam Yitimi ve İçeriğin Değer Kaybedişi

Transmedya Hikayeciliği en genel tanımıyla bir hikâyenin radyo, televizyon, sinema, çizgi roman, mobil platformlar gibi birden çok medya ortamında dolaşıma sokulması olarak tanımlanabilmektedir (Sarı, 2017, akt. Ökmen, 2021, s.120). Transmedya kavramını hikâyeleştirme ile ele alıp formüle eden Jenkins'e göre transmedya hikâye anlatısı; her bir medya ortamının bireylerin dünyayı anlayışlarına farklı katkılar

sağladığı, farklı medya ortamlarında çözülen hikâyeler bütünüdür. Henry Jenkins bu kavramı, “bir hikâyenin parçalarının çeşitli medya ortamlarına, her biri hikâyeye yeni bir anlam katacak şekilde dağıtılması” olarak tanımlamaktadır (Jenkins, 2016, akt. Yılmaz, 2023, s. 50). Transmedya hikâye anlatım süreci öykünün yer aldığı her platformun özellikleri çerçevesinde kullanımı yanında tüm platformlarla tutarlı bir deneyim ortaya koymaktadır. Bu süreçte her öge kendi şartları ile çalışması gerekmektedir (Aktan, 2018, s. 33).

Bu bağlamda kitap, çizgi roman, video oyunu veya sosyal medya gibi yan platformlar hikâyenin yalnızca bir kopyasını değil, kendine özgü bir metnini de üretmektedir. Böylece her parça, genel anlatı bütününe yeni anlam katmanları eklemektedir (Freeman, 2013, s. 44; Long, 2007, s. 34) Transmedya anlatım biçiminin öne çıkan yönlerinden biri, hikâye evrenini genişletme ve izleyiciyle daha derin bir etkileşim kurma potansiyelidir. Bu yaklaşım, medyanın farklı kanalları arasında çok boyutlu bir deneyim yaratmaktadır (Scolari, 2013, s. 25). Jenkins bu sürecin kültürel anlamda bir dönüşüm yaratarak “katılımcı kültür” çağını başlattığını öne sürer (Jenkins, 2006, s. 3)

Ayrıca transmedya anlatılar, medya endüstrisi açısından da yenilikçi fırsatlar sunmaktadır. Hikâyenin farklı mecralara uyarlanması hem markaların erişimini artırır hem de sürdürülebilir izleyici ilgisi yaratır (Freeman, 2013, s. 52). Bu durum, özellikle dijital çağda anlatının ekonomik değerini artıran bir strateji olarak görülmektedir.

Transmedya anlatılar, hikâyeyi farklı platformlara taşıyarak etkileşimi artırsa da bu süreç her zaman olumlu sonuçlar vermemektedir. Farklı platformlarda yeniden üretilen içerikler, zamanla anlatının özgün havasını ve anlam derinliğini zayıflatmaktadır. Walter Benjamin’in belirttiği gibi, bir sanat eserinin özgün değeri, ancak kendi bağlamı içinde deneyimlendiğinde korunabilir; teknik çoğaltım bu biriciklik hissini yitirir. Bu durum, transmedya anlatılarda da benzer şekilde görülmektedir. Hikâye farklı medya araçlarında yeniden üretildikçe, anlatının kendi iç tutarlılığı bozulabilir ve içerik ticari bir nitelik kazanabilir (Ryan, 2014, s. 18; Scolari, 2013, s. 27). Özellikle bazı yapımlarda, farklı platformlarda üretilen içeriklerin yalnızca markayı güçlendirmeye yönelik olması, hikâyenin derinliğini azaltmaktadır.

Supernatural örneğinde de bu kırılma açıkça görülmektedir. Dizi, zamanla romanlara, çizgi romanlara, oyunlara ve sosyal medya içeriklerine taşınmış; fakat bu genişleme süreci, hikâyenin orijinal duygusal yoğunluğunu ve atmosferini kısmen zayıflatmıştır. Jenkins’in vurguladığı katılımcı kültür kavramı, izleyiciyi hikâyenin bir parçası haline getirirken, aynı zamanda eserin özgün yapısının da bulanıklaşmasına yol açabilmektedir. Bu sebepten dolayı, transmedya anlatılarda yaratıcılık ile bütünselliğin korunması arasındaki denge hem etik hem de estetik açıdan büyük önem taşımaktadır.

Özellikle karakterlerin duygularını dramatik olarak yansıttıkları televizyon dizisinin uzun soluklu yapısı içinde ilerlerken; yan medya ürünlerinde bu noktada çoğu yüzeysel, hızlandırılmış ya da pazar odaklı biçimlere dönüşmüştür. Örneğin Freeman’ın (2013) belirttiği gibi, transmedya evrenleri çoğu zaman hikâyeyi derinleştirme iddiasıyla genişletilse de oluşan endüstriyel baskılar sebebiyle bu genişleme gerçekte markanın devamlılığını önceleyen bir stratejiye dönüşmektedir (Freeman, 2013, s. 45). Supernatural’ın çizgi roman yan ürünlerinde Winchester kardeşlerin dramatik çatışmalarının diziyeye kıyasla daha karikatürize işlenmesi bunun tipik bir örneğidir. Dizinin romanları, çizgi romanları ve yan medya ürünlerinin çoğu anlatıyı derinleştirmek yerine, ana hikâyenin atmosferini bölmekte ve özgünlüğünü de kaybetmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda anlatının duygusal bütünlüğünü de zayıflatarak her yeni mecra kendi üretim estetiğine ve ekonomik mantığına göre hikâyeyi yeniden biçimlendirmeyi amaçlamaktadır.

Walter Benjamin’in auranın kaybı kavramı burada güçlü bir açıklayıcı çerçeve sunmaktadır. Benjamin’in tarif ettiği üzere bir eserin aurası, onun tarihsel-mekânsal tekilliğinden kaynaklanır (Benjamin, 2014, s. 50). Supernatural evreni ise sürekli yeniden üretilip genişletildikçe bu tekillik duygusu giderek aşınmıştır. Dizinin ilk sezonlarında belirgin olan gotik atmosfer (karanlık kasabalar, mitolojik varlıklarla bire bir yüzleşme, karakterlerin aile travmalarının dramatik ağırlığı) yan ürünlerde daha çok ticari çekiciliği gözeten, hızla tüketilebilir bir estetikle yer değiştirmiştir. Ryan’ın uyardığı gibi, transmedya

evrenlerinin sürekli genişlemesi, anlatının ontolojik merkezinin bulanıklaşması riskini taşımaktadır yani hikâye artık kendi çekirdeğine sadık kalmakta zorlanır (Ryan, 2014, s. 18).

Supernatural televizyon formatında aile, kader, fedakârlık gibi temalar üzerinden güçlü bir dramatik eksen kurarken; video oyunlarında bu temalar neredeyse tamamen geri plana itilmiştir. Bunun yerini ise dramatikten uzak, yüzeysel bir hikâye kurgusu almıştır. Sosyal medya içeriklerine baktığımızda da karakterlerin dramatik kimliklerinden çok, takip edilebilirlik düzeyleri ilk sıradadır. Yaşanan bu evrimleşme Scolari'nin dile getirdiği anlatının endüstriyel mantığa teslim olması eleştirisini doğrular niteliktedir (Scolari, 2013, s.27).

Genel olarak bakıldığında Supernatural, genişleyen transmedya evreni sayesinde daha fazla görünürlük ve ekonomik değer kazanmış durumdadır. Fakat hikâyenin farklı platformlarda yayılması metnin özgün anlam bütünlüğünün zayıflamasını da beraberinde getirmiştir. Bununla beraber karakterlerin duygularını da seyreltmıştır. Jenkins'in idealize ettiği anlamda aktif bir katılımcı değil; çoğu zaman parçalanmış olan içerikler arasında kaybolan bir kullanıcıya dönüşmüştür (Jenkins, 2006, s.95-96). Bu bağlamda transmedyanın sunduğu olanaklar aynı zamanda anlatıyı tüketim nesnesine dönüştürmektedir. Bu dönüşümün kültürel ve estetik boyutlarını daha derinlemesine tartışmak ve incelemek için Walter Benjamin'in aurası kavramı bu bakımdan önemli bir teorik zemin oluşturmaktadır.

2. Walter Benjamin'in Bir Değer Kaybetme Kavramı Olarak Sanat İçeriğinin Aurası ve Transmedya İlişkisi

Walter Benjamin'in "Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilbildiği Çağda Sanat Yapıtı" adlı çalışmasında ortaya koyduğu aura kavramı, modern kültürel üretim biçimlerinin eserin özgün bağlamı üzerindeki etkisini anlamak için önemli bir çıkış noktası sağlamaktadır. Benjamin'e göre bir sanat yapıtının aurası, tarihsel özgünlüğünden ve mekânsal tekilliğinden doğmaktadır (Benjamin, 2014, s. 50). Transmedya anlatım biçimleri Benjamin'in tartıştığı bu değişimde aynı anlamı ifade etmemektedir. Jenkins'in tanımladığı şekilde her platform hikâyeye özgün bir katkı sunmaktadır. Fakat anlatı tek bir mekânsal-zihinsel bağlamda deneyimlenmediği için, izleyicinin daha önce bütünlüklü biçimde algıladığı dramatik yoğunluk yeni ortamlarda azalmaya başlamaktadır (Jenkins, 2006, s. 95-96). Benjamin'in aura kavramını, sadece eserin teknik olarak çoğaltılmasıyla ortadan kalkan bir nitelik olarak görmemiş, eserin anlamının üretildiği bağlamın çözülmesi olarak da ele almıştır. Benjamin'e göre aura, sanat yapıtının belirli bir tarihsel ana ve özgün bir deneyim koşuluna bağlı olmasından kaynaklanmaktadır (Benjamin, 2014, s. 50). Yeniden üretim süreci bu bağlamı istikrarsızlaştırarak eseri, tekil bir deneyim olmaktan çıkarır ve süreklilik içinde tüketilen bir içerik konumuna getirmiş olur. Oluşan bu dönüşüm estetik değer doğrudan yok olması anlamına gelmez ama eserin izleyiciyle kurduğu yoğun, mesafeli ve dikkat gerektiren ilişkiyi zayıflatmaktadır. Benjamin'in tartışmasının en önemli noktalarından biri, yeniden üretimin maddi özelliklerini çoğaltmakla kalmayıp, aynı zamanda izleyici ile eser arasındaki ilişkiyi dönüştürmesidir. Çünkü izleyici hikâyeyi tek bir anlatı hattı içinde değil; sosyal medya editlerinden video oyunlarına, yan romanlardan fan içeriklerine kadar ayrılmış bir yapıda deneyimlemiş olur. Jenkins'in savunduğu katılımcı kültür, izleyicinin üretkenliğini artırdığı kadar, anlatıyı odaklanmış derinlikten uzaklaştıran bir dolaşım ekonomisinin parçası hâline getirmiştir (Jenkins, 2006, s. 97). Böylece izleyici-fandom ilişkisi büyür ama bunun sonucunda özgün deneyimin yoğunluğu azalmaktadır.

Dizinin atmosferi içinde anlamlı olan duygusal gerilimler, örneğin Winchester kardeşlerin suçluluk duygusu, kayıp travması veya kaderle yüzleşmesi yan medya ürünlerinde ya kısaltılır veya basitleştirmiştir. Böylece anlatıda, karakterlerin aurasının da zedelenmesine yol açmaktadır. Benjamin'in otantik deneyim kavramı karakterlerin dramatik yolculuklarında gizlidir; ama transmedya evreninde bu otantiklik yerini hızla tüketilebilir, tekrar eden kalıplara bırakmaktadır (Benjamin, 2014, s. 52). Ryan, çoklu platformlarda anlatının sürekli genişlemesinin ontolojik merkezde bulanıklaşmaya neden

olabileceğini belirtmektedir (Ryan, 2014, s. 18). Bu görüş, Benjamin'in tekilliğin kaybına yönelik analizini çağdaş bir boyuta taşımaktadır. Anlatı artık belirli bir dramatik özün çevresinde örgütlenmeyerek, farklı platformların ihtiyaçlarına göre dağılmış hale gelmektedir. Hikâye, yalnızca yeniden üretimle çoğalmış bir içerik değildir. Aynı zamanda bağlamsal tutarlılığını korumakta güçlük çeken bir kültürel ürüne dönüşmektedir.

Transmedya anlatılar bu dönüşümü yalnızca hızlandırmakla kalmaz, aynı zamanda auranın yeniden tanımlandığı bir alan yatmış olur. Jenkins'in savunduğu biçimiyle transmedya, hikâyeyi merkezsizleştirerek çoklu giriş noktaları üretmektedir (Jenkins, 2006, s. 95). Fakat Benjamin'in tanımladığı bütün deneyimin yerini parçalı ve süreksiz bir algıya bırakmasına neden olmaktadır. Scolari, transmedya dünyasının anlatıyı genişletirken aynı zamanda anlamın farklı platformlar arasında dağıldığı savunurken bu durumun anlatıyı olayın kendisinden de uzaklaştırdığını belirtmektedir (Scolari, 2013, s.27). Benzer olarak Gray, yan metinler ve türev içeriklerin anlatıyı derinleştirmektense izleyicinin algısını önceden belirli bir çerçeve içerisinde alarak metnin deneyimlenme şeklini dönüştürdüğünü vurgulamaktadır (Gray, 2010, s. 6-7, 25-27). Aura, artık tek bir metinde yoğunlaşmaz; Wolf'un belirttiği gibi, merkezi bir anlatı yerine genişleyen bir anlatı evreni içerisinde dağılmaktadır (Wolf, 2012, s. 34-36). Bu bakımdan aura, tek bir metinde yoğunlaşan bir nitelik olmaktan çıkmaktadır ve farklı platformlar arasında da tamamen işlevsel bir unsura dönüştürmektedir.

Sonuç olarak aura, tekil ve sabit bir estetik nitelik olmaktan çıkmıştır ve transmedya anlatılar içinde parçalı bir şekilde deneyimlenen bir yapıya dönüşmüştür. Anlatının farklı platformlara yayılması, izleyiciyle kurulan ilişkinin biçimini ve yoğunluğunu yeniden tanımlamaktadır. Bu kuramsal arka plan, transmedya anlatıların somut örnekler üzerinden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada Supernatural dizisi, transmedya anlatım sürecinde yaşanan dönüşümü incelemek açısından dikkat çekici bir örnek sunmaktadır.

3. Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde iki aşamalı bütüncül bir analiz tasarımına dayanmaktadır. İlk aşamada diziden seçilen sahneler üzerinden anlatı yapısına ilişkin örnek olaylar incelenmiştir, ikinci aşamada ise izleyici yorumları üzerinden alımlama analizi gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e göre nitel araştırmalar, olguların doğal ortamlarında incelenmesini ve araştırmacının katılımcıların bakış açısını anlamaya odaklanmasını esas alır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 41-42). Supernatural dizisinin transmedya anlatı yapısının izleyici deneyimi üzerindeki etkisini, üniversite öğrencilerinin öznel değerlendirmeleri üzerinden anlamayı hedeflemektedir. Araştırma, betimleyici ve yorumlayıcı bir çerçevede ilerlemektedir.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda örneklem, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğrenim gören ve Supernatural dizisini izlediğini beyan eden lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcılar, farklı fakülte ve bölümlerden araştırmaya gönüllü olarak dahil edilen öğrenciler arasından seçilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e göre amaçlı örnekleme, belirli ölçütleri karşılayan bireylerin bilinçli biçimde seçilerek araştırma konusunun derinlemesine incelenmesine olanak tanımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 135-136).

Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Analiz sürecinde, katılımcıların transmedya anlatıya ilişkin değerlendirmeleri; hikâye bütünlüğü, özgün atmosfer, izleyici katılımı ve anlam kaybı gibi temalar etrafında ele alınmaktadır. Supernatural dizisinin transmedya anlatı yapısının izleyici deneyimi üzerindeki etkileri, katılımcı anlatıları üzerinden bütüncül bir biçimde değerlendirilmiştir.

Görüşmelerin sonucunda elde edilen verileri analiz etmede MAXQDA'dan yararlanılmıştır. MAXQDA, veri ilişkilerini ve kodlamayı, oluşturulan bağlantılar arasındaki hiyerarşik ilişkileri görmeyi, veri görselleştirmeyi ve analiz süreçlerini kolaylaştıran bir yazılımdır. (Silver & Lewins, 2014) Görüşmeler yazılı olarak da sesli olarak da kaydedilmiştir, sesli anlatımlar yazılı dökümler haline getirilmiş daha sonradan MAXQDA proje dosyasına aktarılmıştır. Daha üst düzey bilgi kategorileri olan temalara

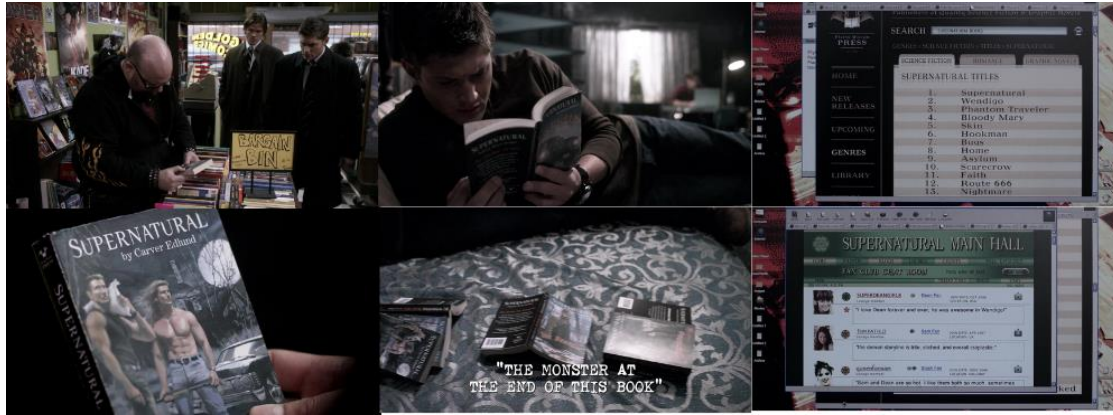
ulaşabilmek amacıyla metinler ayrıntılı biçimde incelenmiştir; analiz açısından anlamlı görülen bölümler işaretlenerek her birine uygun kod etiketleri atanmıştır (Creswell & Creswell Báez, 2021, akt. Uluk, Uluk & Erol, 2026, s. 296). Kodlama süreci tümevarımsal bir yaklaşımla yürütülmüştür. Görüşme verileri güvenilirliği sağlamak açısından ikincil bir gözle kontrol edilmiştir. Oluşturulan kodlar hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Araştırma, sahfalarına ve saha çalışmalarına geçilmeden önce Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 28/01/2026 tarihli 2026/01 sayılı toplantısında değerlendirilmek üzere etik kurula başvurulmuş ve uygun bulunduktan sonra çalışmalara başlanmıştır.

4. Supernatural Dizisinin Transmedya Anlatımındaki Dönüşümü

Supernatural, dizisi hikâyesini farklı temsil biçimleri üzerinden yeniden kurmaktadır. Dizi, ana hikâyesini kitap, sahne, set ve animasyon gibi farklı medya biçimleriyle ilişkilendirir. Bu da anlatıyı tekdüze bir estetikten kurtarır, farklı medya biçimlerinin anlatı üzerindeki etkisini görünür kılmaktadır.

Henry Jenkins, transmedya anlatıyı, her mecranın anlatıya özgün bir katkı sunduğu bütüncül bir yapı olarak tanımlamaktadır (Jenkins, 2006, s. 95). Supernatural örneğinde bu katkı, klasik anlamda yeni bir platformda üretilmiş bağımsız anlatılarla değil; anlatının kendi içinde farklı medya biçimlerini sahnelemesiyle gerçekleşmektedir. Dizi, bu yönüyle transmedya anlatının yalnızca bir genişleme stratejisi olmadığını ortaya koymaktadır. Bu yön, dizinin kurmaca dünyasının tek ve kapalı bir evren olarak düşünülmesini sorunlu kılmaktadır. Supernatural'da anlatının kendisini farklı medya biçimleriyle sunmasıyla oluşur. Böylece dizi, kendi hikâyesini hem anlatan hem de bu anlatma biçimini ifşa eden bir yapıya evrilir. Bu süreç, anlatının duygusal yoğunluğu ve özgün atmosferi üzerinde de dönüştürücü bir etki yaratmaktadır. Walter Benjamin'in aura kavramı, anlatının tekilliğine ve özgün deneyimine işaret etmektedir (Benjamin, 2014, s. 50–51). Supernatural anlatısının farklı medya biçimleriyle yeniden temsil edilmesi, bu tekilliği parçalayarak anlatının sürekli yeniden kurulan bir yapıya dönüşmesine neden olmaktadır.

Bu bölümde, Supernatural'ın belirli bölümlerinden alınan görseller üzerinden anlatının farklı medya biçimleriyle ilişkisi incelenmektedir. İnceleme, dizinin transmedya anlatımına yönelişini soyut kuramsal tartışmalardan ziyade, anlatının kendi içinde yarattığı görsel ve yapısal kırılmalar üzerinden ele almayı amaçlamaktadır. Böylece Supernatural, transmedya anlatının yalnızca bir dağıtım modeli değil, anlatının kendi sınırlarını yeniden tanımladığı bir dönüşüm alanı olarak okunabilir.

Görsel 1. Supernatural, Sezon 4, Bölüm 18

Supernatural dizisinin transmedya anlatımında önemli bir kırılma, 4. sezonun 18. bölümünde anlatının yazılı bir metin olarak temsil edilmesidir. Bu bölümde Dean ve Sam Winchester, yaşadıkları olayların Chuck Shurley adlı bir yazar tarafından "Supernatural" başlıklı bir kitap serisi hâline getirildiğini

öğrenir. Anlatı bu noktada, yalnızca ekranda ilerleyen bir hikâye olmaktan çıkar ve kendi üretim sürecini görünür kılmaktadır.

Televizyon anlatısının kitap formu üzerinden yeniden temsil edilmesi, hikâyenin tek bir medya biçimine ait olmadığını ortaya koymaktadır (Mittell, 2015, s. 32–33). Bu temsil, bir uyarılma ya da yan ürün değil; anlatının kendi yapısını sorgulayan bilinçli bir tercihtir.

Elizabeth Evans'a göre transmedya anlatılar, farklı medya biçimleri arasında kurulan deneyim farklarını görünür kıldığında anlam kazanmaktadır (Evans, 2011, s. 21). *The Monster at the End of This Book* bölümünde kitap, anlatının dışında konumlanan bir ek unsur değil, hikâyeyi yönlendiren bir otorite hâline gelmiş olur. Bu durum, anlatının kapalı ve sabit bir evren olarak algılanmasını kırmaktadır. Ryan'ın belirttiği gibi, anlatının farklı temsil düzlemleri arasında dolaşıma girmesi, anlatı dünyasının tekilliğini kırmaktadır (Ryan, 2014, s. 27–28).

Bu yönüyle bölüm, *Supernatural* anlatısının transmedya mantığına geçişinde erken bir eşik oluşturur ve dizinin ilerleyen sezonlarında sahne, set ve animasyon gibi farklı medya biçimleriyle kurulacak anlatsal geçişlerin zeminini hazırlamaktadır.

Görsel 2. *Supernatural*, Sezon 6, Bölüm 15

Supernatural'ın transmedya anlatımındaki dönüşümü, 6. sezon 15. bölümde anlatının yönü ile değişir. Bu bölümde anlatı, yapım sürecini ve çekim mekânını doğrudan hikâyenin parçası hâline gelmiştir. *The French Mistake* bölümünde Dean ve Sam, kendilerini "*Supernatural*" dizisinin çekildiği sette bulur; oyuncular, kamera ekipleri ve dekorlar anlatının içinde yer alır. Bu durum, kurmaca evren ile üretim gerçekliği arasındaki sınırın bilinçli biçimde ortadan kaldırıldığını göstermektedir.

Bu anlatı, televizyon dizilerinde giderek yaygınlaşan öz-düşünümsel anlatım biçimleriyle ilişkilendirilebilir. Robert Stam'a göre metinlerarasılık ve öz-düşünümsellik, anlatının kendi yapısını görünür kılarak izleyicinin anlatıya dair farkındalığını artırmaktadır (Stam, 2000, s. 175–176). *Supernatural* bu bölümde, kamera arkasını anlatının merkezine taşıyarak televizyon anlatısının yalnızca ekranda görünen bir kurmaca olmadığını göstermektedir.

Setin anlatı mekânı hâline gelmesi, dizinin medya formu ile kurduğu ilişkiyi de dönüştürür. John Thornton Caldwell, televizyon yapımlarının üretim süreçlerini estetik bir unsura dönüştürdüğü örneklerde, medyanın kendi çalışma biçimini sergilediğini belirtmektedir (Caldwell, 2008, s. 4–5). *The French Mistake* bölümünde stüdyo, kamera ve oyunculuk pratiği, anlatının arka planında kalan teknik unsurlar olmaktan çıkarak hikâyenin aktif bileşenlerine dönüşür.

Bu yönüyle *The French Mistake*, *Supernatural*'ın transmedya anlatıya yaklaşımında, yazılı metinden sonra bu kez görsel-işitsel üretim alanını anlatının parçası hâline getiren önemli bir durak olarak değerlendirilmektedir.

Görsel 3. Supernatural, Sezon 10, Bölüm 5

Supernatural dizisinin transmedya anlatımındaki dönüşümü, 10. sezonun 5. bölümünde anlatının bu kez bir lise tiyatrosu aracılığıyla yeniden üretilmesiyle belirginleşmektedir. Fan Fiction bölümünde Winchester kardeşlerin hikâyesi, gençler tarafından yazılmış ve sahneye uyarlanmış bir müzikal olarak karşımıza çıkar. Anlatı, bu noktada televizyon dizisi formunun dışına çıkarak sahne sanatlarının anlatım olanaklarıyla yeniden biçimlenmektedir.

Bu bölümde öne çıkan unsur, hikâyenin artık dizinin resmi anlatı otoritesi tarafından değil, hayran üretimi üzerinden yeniden kurulmasıdır. Matt Hills'in fan kültürü üzerine yaptığı çalışmalarda, hayran üretimleri yalnızca anlatıyı çoğaltan yan metinler olarak vurgulanmaz. Aynı zamanda anlatının nasıl sahiplenildiğini ve dönüştürüldüğünü gösteren kültürel pratikler olarak tanımlamaktadır (Hills, 2002, s. 28–29). Fan Fiction bölümü, fan üretimini anlatının merkezine taşımaktadır. Tiyatronun anlatı mekânı olarak kullanılması, hikâyenin estetik ve duygusal yapısını da dönüştürmektedir. Sahne üzerindeki müzikal anlatım, dizinin karanlık ve dramatik atmosferini bilinçli biçimde sadeleştirmektedir. Will Brooker'a göre popüler anlatıların farklı formlarda yeniden sahnelenmesi, anlatının orijinal tonunu zayıflatmak yerine, onun kültürel dolaşımını görünür kılmaktadır (Brooker, 2001, s. 12).

Bölüm, klasik anlamda yeni bir medya platformunda genişleyen bir transmedya anlatı sunmamaktadır. Hikâyenin sahneleme yoluyla yeniden yorumlanmasını merkeze alarak transmedya mantığının kültürel boyutu vurgulanmaktadır. Supernatural anlatısı burada, kontrol edilen bir hikâye olmaktan çıkarak, farklı yorumlara açık, yeniden yazılabilir bir yapıya dönüşmektedir. Bu yönüyle Fan Fiction, dizinin transmedya anlatıya yaklaşımında hayran üretimi ve sahne sanatları üzerinden kurulan en açık kırılmalardan biri olarak değerlendirilmektedir.

Görsel 4. Supernatural, Sezon 13, Bölüm 16

Supernatural dizisinin transmedya anlatımındaki dönüşümü, 13. sezonun 16. bölümünde anlatının bu kez animasyon formuna dâhil edilmesiyle farklı bir aşamaya taşınır. Scooby-natural bölümünde Winchester kardeşler, Scooby-Doo evreninin animasyon dünyasına girerek tamamen farklı bir estetik ve anlatı düzeni içinde var olmak zorunda kalırlar. Bu geçiş, dizinin gerçekçi korku anlatısını, animasyonun basitleştirilmiş diliyle karşı karşıya getirilir.

Animasyon formunun anlatıya dâhil edilmesi, yalnızca biçimsel bir değişim değildir; aynı zamanda anlatının kurallarının yeniden yazılması anlamına gelmektedir Paul Wells'e göre animasyon, gerçekçi anlatıdan farklı olarak, abartı, sembolizm ve stilizasyon üzerinden işleyen özgün bir anlatı mantığına sahiptir (Wells, 1998, s. 10–11). Scooby-natural bölümünde Supernatural anlatısı, bu mantığa uyum sağlamak zorunda kalarak kendi dramatik tonunu bilinçli biçimde dönüşmektedir.

Supernatural anlatısı, animasyon evrenine girdiğinde televizyon dizisi formu ile animasyon arasındaki anlatsal farklar açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Anlatı, kendi kimliğini kaybetmeden animasyonun diline uyarlanır. Bu yönüyle bölüm, transmedya anlatının kültürel ve biçimsel farkındalığını görünür kılan, öz-düşünümsel bir anlatı pratiği olarak değerlendirilebilir.

Bu bölümde ele alınan örnekler, Supernatural'ın transmedya anlatıya yönelişinin doğrusal bir zenginleşme olmadığını ortaya koyar. Anlatı, giderek çoğalan temsil biçimleri arasında parçalanmış bir yapıya dönüşür. Anlatının yazılı metinle görünür hâle gelmesi, yapım sürecinin set üzerinden sahnelenmesi, hikâyenin tiyatro aracılığıyla yeniden yorumlanması ve animasyon estetiğiyle başka bir anlatı evrenine taşınması, dizinin kurmaca dünyasını tekil ve bütünlüklü bir deneyim olmaktan uzaklaştırmaktadır. Bu çoğullaşma, anlatının kendi sınırlarına dair farkındalık üretirken, aynı zamanda hikâyenin duygusal ve atmosferik yoğunluğunu incelten bir etki yaratmaktadır. Supernatural örneği, transmedya anlatının her zaman anlatsal derinliği artıran bir strateji olmadığını; aksine, anlatının özgün bağlamını ve deneyim değerini aşındıran bir dönüşüm biçimi olarak da işleyebileceğini ortaya koymaktadır.

5. Bir Alımlama Çalışması Olarak Üniversite Öğrencileri Gözünden Supernatural Dizisi

Tema 1: Supernatural dizisini takip edilme sıklığı ve süresi

Bu temada, katılımcıların Supernatural dizisini hangi sürelerle ve hangi yoğunlukta takip ettikleri incelenmektedir. Edinilen bulgularda, dizinin izlenme pratiğinin homojen bir yapıya sahip olmadığı görülmüştür. Takip süresi, katılımcının izleme motivasyonu ve tüketim alışkanlığı bakımından farklılaşan üçlü bir örüntü ortaya koyduğunu göstermektedir.

1.1 Orta süreli takip ve merak temelli başlangıç

“2 senedir takip diyorum (K4).” “Yaklaşık 3–4 yıldır takip ediyorum. İlk başta merakla başladım (K5).” “Yaklaşık 3–4 aydır izliyorum. Bir arkadaşım sürekli önerdiği için başladım, merak edip şans verdim (K9).”

Bu alt kodda yer alan katılımcılar, diziyi 2 ila 4 yıl arasında değişen sürelerle takip ettiklerini belirtmişlerdir. Diziyi izlemeye başlamalarındaki temel motivasyon ise çoğunlukla merak ve çevresel etkilerdir. Bu katılımcılar için dizi, ilk başta güçlü bir duygusal bağdan ziyade deneme, keşfetme ve merak etme pratiği üzerinden deneyimlenmektedir. İzleme sürecinin başlangıç sebebinde sosyal çevrenin ve popüler kültürünün belirleyici olduğu görülmektedir. Burada diziyi kurulan ilişki, henüz kimliksel ya da duygusal bir bütünleşme düzeyine ulaşmamıştır. Daha çok keşif odaklı bir izleyicilik pratiği şeklinde konumlanmaktadır

1.2 Uzun süreli ve duygusal bağ oluşun

“Uzun zamandır takip ediyorum. aslında ilk çıktığından beri takip ediyorum (K2)” “2017-2018 gibi izledim bir ara bıraktım ve daha sonra sosyal medyada editlerini gördüm tekrardan başladım (K3).” “Yaklaşık 6–7 yıldır diyebilirim (K6).” “Yaklaşık 10 yıldır (K7).” “Yaklaşık 8–9 yıldır. Diziyi ilk izlediğim andan itibaren hayatımın bir parçası oldu (K10).”

Katılımcılar diziyi 6–10 yıl aralığında takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu süreklilik, sadece düzenli izleme alışkanlığını değil aynı zamanda dizinin izleyicinin yaşam dünyasına ile bağ kurduğunu göstermektedir. Bazı katılımcılar için dizi, belirli dönemlerde ara verilse de diziden tamamen uzaklaşmamıştır, sosyal medya içerikleri aracılığıyla yeniden gündeme gelmiş ve izleme isteği yeniden oluşmuştur.

Bu anlatılar, izleyici ile hikâye arasında zamansal olarak devam ettiren ve kopsa bile yeniden kurulan bir bağa işaret etmektedir. Özellikle “hayatımın bir parçası oldu (K10)” ifadesi, dizinin düz bir medya içeriği olmaktan çıkarak izleyicinin kimliksel ve duygusal bağlanmasına evrildiğini göstermektedir.

1.3 Yoğun ve hızlı tüketim

“Uzun bir seri olduğu için bitirmem 6-7 ayımı aldı (K1).” “Yaklaşık 6-7 aylık bir süreçte tüm sezonlarını bitirdim (K8).”

Katılımcıların diziyi uzun sezonlardan oluşmasına rağmen kısa bir sürede tamamladığı görülmektedir. Bu bulgu, izleme deneyimi zamana yayılan bir takipten ziyade, yoğunlaştırılmış bir tüketim biçimine dönüştürmektedir. Buradaki önemli olan dizi 15 sezondan oluşmasına rağmen izleyicilerin kısa sürede bitirmiş olmalarıdır. Bu durum, anlatının süreklilik kurma gücüne ve izleyici bağlılığı üretme kapasitesine işaret etmektedir.

Tema 2: Supernatural dizisinin takip edildiği platformlar

Katılımcıların diziyi hangi mecralar üzerinden takip ettiklerine bakıldığında, tekili platform kullanımından çoklu medya deneyimine uzanan çeşitli platformların yer aldığını görebilmekteyiz.

2.1. Sadece ana dizi üzerinden takip

“Genel olarak ana dizi üzerinden takip ettim. Dijital platformdan izliyordum diziyi de (K1).” “Televizyondan takip ettim ilk orada yayınlanmıştı zaten bende oradan devam ettim (K2).” “Dijital bir platformdan dizisini izleyerek başladım(K3).” “Genellikle dizi üzerinden takip ettim(K4).”

Bu gruptaki izleyiciler, diziyi çoğunlukta ana dizi üzerinden takip ettiklerini belirtmişlerdir. Geleneksel bir izleme alışkanlığına sahip oldukları görülmektedir. İzleme pratiği genellikle dijital platformlar veya

televizyon aracılığıyla gerçekleşmektedir. Yan içeriklere yönelim sınırlıdır. Bu anlatılar, hikâyenin ana akışının izleyici için yeterli görüldüğünü ve izleme deneyiminin büyük bir kısmını merkezî bir yapı içinde olduğunu göstermektedir.

2.2. Sosyal medya ve dizi etkileşimi

“Daha çok ana dizi üzerinden izledim. Bunun dışında sosyal medyada karşıma çok çıktı(K5).” “Diziyi internet üzerinden izleyerek takip ettim fakat sonrasında sosyal medya aracılığıyla kesitlerini hala izlemekteyim (K8).” “Ana dizi ve sosyal medya (özellikle Instagram ve Twitter’daki kısa sahneler, editler) (K9).”

Bu alt kategoride yer alan katılımcılar, ana diziyi temel izleme mecrası olarak görmektedir. Bunun yanında sosyal medya platformları ile diziyi arasında olan bağı devam ettirmektedir. Özellikle kısa sahneler, edit videolar ve paylaşımlar izleme deneyiminin uzantısı hâline gelmektedir. Bu durum, izleme deneyiminin sadece ana diziyi sınırlı kalmadığını; sosyal medya ile de süreklilik kazandığını göstermektedir. Hikâye anlatıcılığı bu durumda doğrusal bir çizgiden çıkarak etkileşimli bir yapı haline dönüşmektedir.

2.3. Çoklu platform deneyimi

“Ana diziden, oyunlardan takip ettim; onun dışında da YouTube’daki anlatı edit videoları(K6).” “Sosyal medya (fragmanlar, hayran paylaşımları), nadiren röportaj ve kamera arkası videoları(K7).” “Ana dizi, oyunlar, kitaplar ve çizgi romanlar, sosyal medya, fan forumları ve fan kuramları. Hepsine hâkimim, her platformdan takip etmeye çalışıyorum(K10).”

Katılımcılar diziyi yalnızca ana dizi üzerinden takip etmemişlerdir bunun yanında oyunlar, kitaplar, çizgi romanlar, YouTube videoları ve fan editleri gibi farklı platformlar aracılığıyla deneyimlemişlerdir. Bu alt kategoride dizinin sadece televizyon metni olarak kalmadığını görmekteyiz. Dizi genişleyen bir medya evreni olarak ortaya çıkmaktadır. İzleyici bu geniş yelpazeyi kullanarak aslında dizinin her platformdaki metnine hâkim olma durumuna gelmiştir. Hikâye sadece seyirlik durumunda kalmamıştır.

Tema 3: Dizinin yalnızca ana seri üzerinden ya da farklı medya platformları aracılığıyla deneyimlenme biçimi

Bu tema da izleyicinin hikâyeyi sadece seyirlik olarak mı tükettiğini, yoksa onu hayatının içine dahil ettiği bir deneyim alanı olarak mı gördüğünü ortaya koymaktadır. Bulgular, karşımadaki kitlenin pasif birer alıcı mı, yoksa hikâyeyi her platformda takip eden aktif birer hikâye avcısı mı olduğunu açıkça göstermektedir. Verilerde; bazı izleyicilerin ana metni diziyi yeterli bulduğunu, bazılarının ise yan mecraları takip etmeyi bir zorunluluk ve anlatıyı tamamlama aracı olarak gördüğünü kanıtlamaktadır.

3.1. Ana diziden deneyimin yeterli görünmesi

“Hayır başka medya platformlarından deneyimlemedim... sadece dizi üzerinden ilerledim (K2).” “Dizi üzerinden takip ettim, diğer platformlarda yer aldığını bilmiyordum(K3).” “Ana dizi üzerinden deneyimledim (K5).” “Ağırlıklı olarak ana dizi üzerinden deneyimledim (K7).” “Hikâyeye ana dizi üzerinden hâkimim(K8).” “Sadece ana dizi üzerinden deneyimledim, sosyal medyada gördüğüm içerikler daha çok sahne paylaşımları şeklindeydi, hikâyeye ek bir şey kattığını söyleyemem(K9).”

Katılımcıların, hikâyeye hâkim olmak için sadece ana serinin yeterli olduğunu ifade etmektedir. Anlatı bütünlüğü ana metinle sınırlı kalmaktadır. İzleyicinin hikâye ile olan bağı tamamlanmışlık üzerine kuruludur. Burada izleyiciler için önemli olan hikâyenin zenginliği değil saf dokusunu bozmadan, bilgi kirliliği olmadan tamamlanmasıdır. Bu durum, hikâye anlatıcılığına dair geleneksel bir düşünceyi yansıtır; iyi yazılmış bir hikâye, kendi içinde her şeyi anlatmalıdır düşüncesi hakimdir.

3.2. Sosyal medya aracılığıyla desteklenmesi

“Diziyi izlemeye devam ederken tabii ki bir yandan sosyal medya içeriklerini de takip ediyordum(K1).”
“Dizi üzerinden izledim ayrıca sosyal medyadan da kısa editlerde karşıma çıktıkça oradan da deneyimledim(K4).”

Bazı katılımcılar ise ana diziyi izlerken aynı zamanda sosyal medya içeriklerinden de yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum, deneyimin hibrit bir yapı kazandığını; ana anlatının sosyal medya aracılığıyla pekiştirildiğini göstermektedir. Diziye sosyal medya desteği izleyicinin diziye erişimi kolaylaştırmaktadır. Hikâye tek taraflı bir mesaj değildir, izleyici ile tartışılan ve yeniden üretilen bir oluşum haline gelmiştir.

3.3. Yan içeriklerden yararlanmanın zorunlu görünmesi

“Kesinlikle farklı medya platformlarıyla deneyimledim. Oyunsal evrende karşılaştığım karakterler ve mitolojik öğeler, diziyi izlerken ‘arka plan bilgisi’ gibi çalıştı(K6).” “Farklı medya platformlarıyla deneyimledim. Kitaplar ve oyunlar sayesinde...(K10)”

Bu yaklaşımda yan içerikler tamamlayıcı değildir, evreni derinleştiren ve anlam üretimini güçlendiren unsurlar olarak konumlanmaktadır. İzleyici deneyiminin merkezî hikâye ile sınırlı kalabileceği gibi çok katmanlı bir medya deneyimine de dönüşebileceği görülmektedir. Hikâyenin yeterliliği düşüncesi, izleyicinin medya katılım düzeyiyle doğrudan ilişkilendirilmektedir. İzleyici ana diziyi tamamen izlese bile hikâyenin tam kalbine ulaşamadığı hissiyatına kapılmaktadır. Ana hikâyeden kopmadan zihnindeki eksikleri yan içerikler ile tamamlama düşüncesi oluşmaktadır.

Tema 4: Transmedya kavramı hakkında bilgi sahipliği

Bu tema, katılımcıların transmedya kavramına ilişkin bilgi düzeylerini ortaya koymaktadır. Bulgular, bilgi düzeyinin homojen olmadığını; yabancılıktan yüzeysel aşinalığa uzanan bir dağılım sergilediğini göstermektedir.

4.1. Kavram hakkında bilgi sahibi olmama

“Hayır yok kelimelere merakım vardır aslında ama daha önce bu kavramı duymadım (K2).” “Hayır bilmiyorum(K4).” “Kavramı akademik olarak bilmiyorum(K7).”

Katılımcıların önemli bir bölümü kavrama yabancı olduğunu ifade etmektedir.

4.2. Yüzeysel ya da duyuma bağlı aşinalık

“Kısmen bilgiye sahibim (K1).” “Daha önce bu kavramı duymuştum ama ayrıntılı olarak bilgi sahibi değilim (K3).” “Hikâyenin sadece dizide değil, farklı medya platformlarında da anlatılması anlamına geldiğini biliyorum (K5).” “Evet, var. Bir hikâyenin farklı medya mecralarında aynı olmayacak şekilde anlatılması olarak biliyorum. Oyun–dizi–sosyal medya arasında kurulan bu bağ Supernatural’da oldukça belirgin olduğunu düşünüyorum (K6).” “Tam manasıyla bildiğimi söyleyemem fakat fikir yürütmem gerekirse...(K8)” “Kavramı daha önce duymadım ama dizinin farklı platformlarda içerikleri olduğunu fark ediyorum(K9).”

Bazı katılımcılar kavrama ilişkin kısmen ya da cevreden duyuma ve tahmin etmeye bağlı oluşan bir bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların transmedya kavramını deneyimleyebildiklerini ama kavramsal düzeyde bunu açık ve net bir şekilde bilmediklerini ortaya koymaktadır.

Tema 5: Farklı medya platformlarında sunulan içeriklerin dizinin ana anlatısı üzerindeki etkisi

Bu tema da transmedya da ki içerik unsurlarının ana hikayeye kurduğu ilişki ile farklılaşmaları ortaya koymaktadır. Katılımcı görüşmeleri incelendiğinde, yan içeriklerin ana anlatı üzerindeki etkisinin tek

yönlü olmadığı görülmüştür. Destekleyici, nötr ve sınırlı müdahale eden bir yapı arasında dağıldığı görülmektedir.

5.1. Anlatıyı destekleme ve güçlendirme algısı

“Ana dizinin hikayesini destekliyor bence. Bahsettiğim kısa editler diziyeye ana dizi dışında da daha farklı bir hava katıyor (K1).” “Hikâyeyi güçlendirdiğini düşünüyorum (K3).” “Olumlu olarak etkilediğini düşünüyorum (K4).” “Bazı açılardan hikâyeyi daha merak edici hale getirebilir, var olan karakterler ve anlatılan hikâye daha geniş hissediliyor (K5).” “Ana hikâyeyi genişletiyor ve zenginleştiriyor (K10).”

Katılımcılar, yan mecralardaki içerikleri ana anlatının tamamlayıcısı olarak ele almaktadır. Anlatının ana konusunu değiştirmeyen fakat onu genişleten, atmosferini zenginleştiren ve izleyici merakını artıran bir destekçi olarak değerlendirilmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinde, transmedya unsurlarının anlatsal genişleme işlevi gördüğünü göstermektedir. Ancak dikkat edilmesi gereken vardır ki: Katılımcılar destekten bahsederken değişim değil genişleme vurgusu üzerinde durmaktadır. Yani anlatının merkezine müdahale etmekten bahsetmemektedirler, çevresel güçlendirme söz konusudur. Bu, transmedya anlatının Jenkins’in tanımladığı genişletilmiş evren mantığıyla örtüşmektedir; fakat kullanıcı algısı üzerinde daha çok duygusal bir katkı olarak görülmektedir (Jenkins, 2006, s. 95)

5.2. Etkisiz veya sınırlı etki algısı

“Ana anlatıyı doğrudan etkilemiyor. Yan içerikler daha çok hayranlara yönelik ve isteğe bağlı. Ana anlatıyı doğrudan etkilemiyor (K7).” “Ana hikâyeye pek fazla etki edeceğini ve bunun diziyi çok fazla etkisi altına alacağını sanmıyorum (K8).” “Benim için şu an pek bir etkisi yok. Diziyi izlerken başka bir platformdan bilgi alma ihtiyacı hissetmedim. Ana hikâyeye dizinin içinde yeterince anlaşılır geliyor (K9).”

Transmedya içerikler, ana anlatı açısından belirleyici değildir, çevresel ve isteğe bağlı bir unsur olarak görülmektedir. Bu görüşmelerde izleyici için ana metin merkez konumundadır bu durum, transmedya unsurlarının her izleyici tarafından eşit derecede içselleştirilmediğini ortaya koymaktadır. Bu durumda izleyici konumu belirleyici hâle gelmektedir.

5.3. Hikâyeyi derinleştirme ancak değiştirmeme

“Ana hikâyeyi değiştireceğini düşünmüyorum (K2).” “Ana hikâyeyi doğrudan değiştirmiyor ama derinleştiriyor. Özellikle mitoloji, karakter geçmişleri ve evrenin kuralları yan mecralarda daha detaylı anlatılıyor (K6).”

Burada derinleştirme ile değiştirme arasındaki ayrım önemlidir. İzleyici, anlatının merkezini koruma içgüdüğü göstermektedir. Transmedya içeriklerin kabul edilebilirliği, ana hikâyenin dokunulmazlığına bağlı görünmektedir. İzleyici, ana hikâyenin değişmeyeceğinden emin olduğu için yan platformlara güvenle sapsmaktadır oradan aldıkları bilgilerle ana hikâyeyi daha iyi anlamlandırmak için kullanmaktadır.

Tema 6: Bu içeriklerin hikâyeye bütünlüğünü güçlendirme ya da zayıflatma durumu

Bu tema, transmedya unsurlarının yalnızca anlatıyı genişletip genişletmediğini değil; aynı zamanda bütünlük algısını nasıl etkilediğini sorgulamaktadır.

6.1. Hikâyeye bütünlüğü zayıflattığı algısı

“Zayıflattığını düşünüyorum, günümüzde de birçok örneği mevcut (K2).” “İçeriğe sadık kalırsa güçlenir ama platforma göre şekillenirse özelliğini kaybeder... asıl hikâyeye bütünlüğü kaybolur (K4).” “Bence zayıflatıyor. Çünkü herkes her içeriği takip etmiyor (K5).” “Sadece diziyi izleyen biri için bu içerikler bazen ‘gereksiz’ veya ‘fazlalık’ gibi algılanabilir (K6).” “Yer yer zayıflattığını düşünüyorum (K7).”

Transmedya anlatı, parçalanma riski üzerinden değerlendirilmektedir. Katılımcılar, platforma göre şekillenen içeriklerin bütünlüğü zayıflattığı belirtmektedir. Burada bütünlük, erişim eşitliği üzerinden

yer almaktadır. Herkesin her platforma erişememesi, ortak anlatı deneyimini zayıflattığını belirtmektedir. Oluşan bu algı transmedya stratejisinin kapsayıcılık sorununa değinmektedir.

6.2. Hikâye bütünlüğünü güçlendirdiği algısı

“Hikâye bütünlüğünü güçlendirdiğini düşünüyorum. İzleyiciyi diziye daha çok bağlıyor (K1).”
“Güçlendiriyor... kitabıyla edebiyata yönlendiriyor (K3).” “Benim için kesinlikle güçlendiriyor (K10).”

Transmedya da olan içerikler, bağlılık ve sadakat duygusu üzerinden yaratılan bir mekanizma olarak konumlandırılmaktadır. Burada anlatılan bütünlük, duygusal bağ üzerinden anlatılmaktadır. Anlatının farklı platformlarda sürmesi, kopuş değil; süreklilik algısı üretmektedir.

6.3. Nötr ve kararsızlık

“Direkt olarak hikâyeyi etkiler mi bilmiyorum...(K8)” “Yeni bir izleyici olarak kararsızım. (K9)”

Katılımcıların bu görüşleri, deneyim düzeyinin algıyı belirlediğini göstermektedir. Transmedya deneyimi arttıkça düşünce ve algıları netleşmektedir.

Tema 7: Transmedya anlatı unsurlarının dizinin özgün atmosferi ve izleyici deneyimi üzerindeki etkisi

Bu tema da transmedya anlatısının sadece ticari bakışını değil, aynı zamanda o anlatının ruhunu ve izleyiciyle kurduğu bağın niteliğini nasıl dönüştürdüğünü anlamak için oluşturulmuştur. Burada, farklı platformlara yayılan hikâye parçalarının dizinin o kendine özgü ruhunu (atmosferini) besleyip beslemediğini ya da o atmosferi dağıtıp dağıtmadığını öğrenmek istenmektedir.

7.1. Atmosferde dağılma ya da anlam kaybı

“Asıl hikâyeden ayrı işlenmişse eski heyecanım olmaz (K2).” “Her şeyi takip etmeyen izleyici için olaylar karışık geliyor (K4).” “Hikâye farklı platformlara yayıldıkça ciddiyet düşüyor (K5).”

Katılımcılar atmosferin yoğunluk ve odak üzerinden tanımlandığını göstermektedir. Anlatının dağılması, duygusal yoğunluğu zayıflatmaktadır ve izleyicilere karışık gelmektedir.

7.2. Atmosfere ve evrene dahil olma hissi

“Kendimi sadece izleyen değil, evrene dahil olan biri gibi hissediyorum (K1).” “O evrende yaşamak gibi bir his veriyor (K10).”

İzleyici pasif konumdan çıkarak deneyimsel katılıma yönelmektedir. Diziyile duygusal bir bağ kurarak hikâyeye kolayca uyum sağladıkları görülmektedir.

7.3. İzleyici konumuna göre değişme etkisi

“Hikâyeyi istedikleri platformdan takip etme seçeneği sunuyor (K3).” “Supernatural evreni sadece ekranla izlediğimle sınırlı kalmıyor, yaşayan bir dünya hissi veriyor, Evrenin parçası gibi hissettiriyor, sanki bende dizinin içindeyim gibi oluyor (K6).”

Transmedya anlatının seçilebilirlik ve özelleştirilebilirlik sunduğunu göstermektedir.

Tema 8: Supernatural dizisi örneğinde transmedya anlatının güçlü ve zayıf yönleri.

Bu temada, hikâye evreninin genişlemesinin izleyici sadakatini nasıl bir kült seviyesine çıkardığını, fakat bununla beraber bu genişlemenin anlatı bütünlüğünü ne derece tehdit ettiğini öğrenmek istenilmektedir.

8.1. Erişim ve seçenek çeşitliliği (güçlü)

"Güçlü yanı aslında birçok kişiye ulaşması olabilir (K3)." "Herkes farklı platformlardan ulaşmış oluyor yani dizi izlemek istemeyen biri kitabından hikâyeyi tanyabiliyor herkes kendine uygun mecradan takip ediyor (K8).""Merak eden izleyici için daha fazla içerik sunması (K9)."

Seçenek çeşitliliği hikâyenin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Farklı platformlar aracılığıyla izleyicilere ulaşma kapasitesi, dizi izlemeyi tercih etmeyen kişilerin bile hikâyeyi kitaplar gibi farklı mecralardan takip edebilmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, her bireyin kendi ilgi alanlarına ve tercihlerine uygun bir platformda içerikle etkileşim kurmasını sağlar.

8.2. Hayran kitlesini büyütme ve canlı tutma (güçlü)

"Geniş bir hayran kitlesine ulaşması (K1).""Platformda yer alarak hayran kitlesini geliştirmiş oluyor (K4).""Hayranlar diziyiyle daha çok etkileşime giriyor ve hikâyeye daha çok maruz kalıyorlar (K5).""Hayran topluluğunu canlı tutması diyebilirim (K7)."

Transmedya anlatıları, Supernatural dizisi örneğinde görüldüğü üzere, geniş bir hayran kitlesine ulaşmada ve bu kitleyi canlı tutmada önemli bir rol oynamaktadır. Platformlarda yer alarak hayran kitlesini geliştiren bu anlatılar, hayranların diziyiyle daha fazla etkileşime girmesini ve hikâyeye daha derinlemesine maruz kalmasını sağlamaktadır. Bu durum, hayran topluluğunun dinamik ve aktif kalmasına katkıda bulunmaktadır.

8.3. Karmaşıklık ve aşırı içerik yüklemesi (zayıf)

"Diziyi takip etmeyenlerin kafalarının karışması denebilir (K1).""Hikâye gereğinden fazla uzatılmış oluyor yani tadında bırakılması gerekirken başka platformlara da yayılarak sırf uzasın diye ana duygudan çıkmış oluyor (K4).""Hikâye ilerleyen zamanlarda daha karışık olabilir diğer platformlarla aynı konularda aynı süreçte ilerlemezse okuyucu veya izleyicinin de kafası karışabilir ve hikâyeden uzaklaşabilir (K5).""Her içerik aynı kaliteyi taşıyor (K6). ""Yeni başlayanlar için gereksiz ve karmaşık gelebilmesi (K9)."

Supernatural dizisi örneğinde transmedya anlatısının zayıf yönlerinden biri, hikâyenin gereğinden fazla uzatılması ve farklı platformlara yayılarak ana duygudan uzaklaşmasıdır. Bu durum, diziyi takip etmeyenler için kafa karışıklığına yol açabilmektedir. Ayrıca, yeni başlayan izleyiciler için anlatının gereksiz yere karmaşık gelmesi de olası bir sorun haline gelebilir.

Elde edilen bulgular katılımcı anlatılarında tekrar eden örüntüler doğrultusunda oluşturulan tema ve kodlar çerçevesinde yapılandırılmıştır. Görüşme sürecinde, katılımcıların diziyi takip etme alışkanlıkları, farklı medya platformlarıyla kurdukları ilişki, transmedya kavramına yönelik bilgi düzeyleri ve çoklu mecra kullanımının ana anlatı üzerindeki etkisine dair değerlendirmeleri esas alınmaktadır. Bulguların düzenlenmesinde araştırma sorularıyla uyumlu bir sıra izlenmiş; her tema, katılımcı ifadelerinden hareketle betimleyici bir yaklaşımla ele alınmıştır.

Sonuç

Araştırmada öğrencilerin transmedya örneği olan Supernatural dizisinin diğer platformlardaki anlatı yapılarının ana hikâye üzerindeki etkilerini incelenmiştir. Çalışmanın bulguları, Supernatural evreninde transmedya anlatılarının hem olumlu hem de olumsuz etkiler ürettiğini göstermektedir. Bir yandan anlatının farklı medya platformlarına yayılması, erişim çeşitliliğini artırarak izleyici etkileşimini ve hayran kitlesinin sürekliliğini desteklemektedir. Diğer yandan ise bu genişleme süreci, anlatı bütünlüğünde kısmi bir çözülmeye ve estetik tutarlılığın zayıflamasına yol açabilmektedir. Bu sebeple transmedya anlatılar, yalnızca anlatıyı zayıflatan değil, aynı zamanda yeniden üreten ve dönüştüren bir yapı olarak değerlendirilmektedir.

Transmedya stratejileri günümüzde bir çeşitlilik biçimi olarak görülse de elde edilen nitel veriler, özellikle sosyal medya platformları üzerinden sunulan yan içeriklerin dizinin ana yapısını oluşturan

karanlık ve dramatik ton üzerinde kısmi bir dönüşüm etkisi yarattığını göstermektedir. Katılımcı görüşleri, hikâyenin sunulduğu platforma göre farklılaşmasının anlatı algısında parçalanmaya yol açabildiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu süreç, bazı durumlarda izleyici etkileşimini ve hayran kitlesinin devamlılığını da güçlendirebilmektedir. Genel olarak transmedya unsurlarının ana metnini zayıflatan değil, aynı zamanda farklı mecralar aracılığıyla yeniden üreten bir yapı sunduğu görülmektedir.

Araştırma verilerine göre platformlar arası geçişlerle birlikte ortaya çıkan küçük anlatı farklılıkları, metnin genel bütünlüğünde dalgalanmalara neden olabilmekte ve izleyicide kopukluk hissi oluşturabilmektedir. Ana hikâyeden uzaklaşan yan içerikler, izleyicinin diziye yönelik ilk ilgisini zayıflatabilmektedir. Buna rağmen bu yan içerikler, anlatının farklı noktalardan yeniden kurulmasına da imkân tanımaktadır.

Genel bir çerçeveden bakıldığında transmedya anlatı biçimleri, çoklu platformlar aracılığıyla geniş bir kitleye ulaşma imkânı sunarken, aynı zamanda sanatsal bütünlük açısından bazı riskler de barındırmaktadır. Supernatural örneğinde de görüldüğü üzere hikâyenin farklı platformlara genişlemesi, dizinin orijinal aurasında kısmi değişimlere, estetik bütünlüğünde dalgalanmalara ve izleyici deneyiminde farklılaşmalara yol açabilmektedir.

Kaynakça

- Aktan, E. (2018). Sosyal ağlar ve transmedya hikayeciliği: Kullanıcı paylaşımları üzerinden transmedya hikâye etkinliğinin değerlendirilmesi. E. Aktan (Ed.), *Halkla ilişkilerden reklama, sosyal medyadan turizme: Transmedya hikâyeciliği* (ss. 23–48). Literatür Yayınları.
- Aral Uluk, H., Uluk, M., ve Erol, S. (2026). "Kabul et" mi "Reddet" mi? Kullanıcıların çerezlere dair algısı ve karar verme süreçleri üzerine nitel bir araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi*, 13(1), 289–312. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1755798>
- Benjamin, W. (2014). Tekniğin olanaklarıyla yeniden üretilebildiği çağda sanat yapıtı. W. Benjamin içinde, *Pasaj* (s. 50).
- Caldwell, J. T. (2008). *Production culture: Industrial reflexivity and critical practice in film and television*. Duke University Press.
- Evans, E. (2011). *Transmedia television: Audiences, new media, and daily life*. Routledge.
- Fancaps.net. (t.y.-a). Supernatural – Season 4, Episode 18 (The Monster at the End of This Book) [Dizi ekran görüntüleri]. https://fancaps.net/tv/episodeimages.php?26086-Supernatural_Season_4/Episode_18
- Fancaps.net. (t.y.-b). Supernatural – Season 6, Episode 15 (The French Mistake) [Dizi ekran görüntüleri]. https://fancaps.net/tv/episodeimages.php?26178-Supernatural_Season_6/Episode_15
- Fancaps.net. (t.y.-c). Supernatural – Season 10, Episode 5 (Fan fiction) [Dizi ekran görüntüleri]. https://fancaps.net/tv/episodeimages.php?26315-Supernatural_Season_10/Episode_15
- Fancaps.net. (t.y.-d). Supernatural – Season 13, Episode 16 (Scoobynatural) [Dizi ekran görüntüleri]. https://fancaps.net/tv/episodeimages.php?26398-Supernatural_Season_13/Episode_16
- Freeman, M. (2013). *Transmedia storytelling: New practices across media industries*. Routledge.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York University Press.

- Jenkins, H. (2009). *Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century*. The MIT Press.
- Long, G. A. (2007). *Transmedia storytelling: Business, aesthetics and production at the Jim Henson Company* [Yüksek lisans tezi, Massachusetts Institute of Technology]. MIT Libraries. <https://dspace.mit.edu/handle/1721.1/39152>
- Mittell, J. (2015). *Complex TV: The poetics of contemporary television storytelling*. NYU Press.
- Ökmen, Y. E. (2021). *Gelenekselden dijital hikâye anlatıcılığı*. Doruk Yayınları.
- Ryan, M.-L. (2014). *Narrative as virtual reality 2*. Johns Hopkins University Press.
- Scolari, C. A. (2013). *Narrativas transmedia: Cuando todos los medios cuentan*. Editorial Deusto.
- Silver, C., ve Lewins, A. (2014). *Using software in qualitative research: A step-by-step guide* (2. baskı). SAGE Publications.
- Stam, R. (2000). *Film theory: An introduction*. Blackwell.
- Wells, P. (1998). *Understanding animation*. Routledge.
- Wolf, M. J. P. (2012). *Building imaginary worlds: The theory and history of subcreation*. Routledge.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, M. S. (2023). *Medya çalışmaları bağlamında dönüşen hikâye anlatıcılığı: Transmedya hikâye anlatısı*. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 8(1), 49–66. <https://doi.org/10.56202/Mbsjcs.1192909>